

Nr 77.

Ankom till riksdagens kansli den 22 april 1921 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande beviljandet av ett räntefritt lån till överstyrelsen för svenska föreningen Röda Korset. (4:de avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 18 mars 1921 dagtecknad proposition nr 317, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels å tilläggsstaten för år 1921 bland utgifter för kapitalökning under rubriken »Låneunderstöd» till räntefritt lån åt »Överstyrelsen för svenska föreningen Röda Korset», avsett till gäldande av vissa föreningens skulder, anvisa ett förslagsanslag, högst, å 359,780 kronor, att utgå av tillfälliga lånemedel;

dels ock, vid bifall härtill, höja den å inkomstsidan i nämnda tilläggsstat uppförda titeln »Tillfällig upplåning» med motsvarande belopp.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

De betydande kostnader, som förorsakades av den av överstyrelsen för svenska föreningen Röda Korset under kriget utövade verksamheten för utväxling av krigsfångar, bestredos i regel så, att vederbörande främmande regeringar till överstyrelsen genom utrikesdepartementets försorg förskottsvis överlämnade nödiga medel. Under den tid transporter pågingo, visade det sig, att vederbörande regeringar icke alltid förskottsvis

inlevererade för desamma erforderliga penningmedel. Av tekniska men framförallt av humanitära skäl kunde verksamheten emellertid icke av sådan grund avbrytas, och överstyrelsen måste därför själv eller genom medel, som av Kungl. Maj:t förskottsvis ställdes till dess förfogande, bestrida de nödiga utgifterna. Medan turkiska, tyska och österrikisk-ungerska regeringarna efter från utrikesdepartementets sida gjorda framställningar för överstyrelsens räkning inlevererat begärda penningmedel, har från Rysslands sida stora svårigheter yppats i berörda avseende. En ekonomisk avveckling av invalidutväxlingstransporterna har av detta skäl icke kunnat äga rum, oaktat dessa transporter upphört den 3 februari 1918.

Samtidigt med att ryska regeringen häftar i skuld till överstyrelsen för svenska föreningen Röda Korset, hava emellertid österrikisk-ungerska och turkiska regeringarna fordringar inestående hos styrelsen med följande belopp, nämligen

för Österrikes och Ungerns del till	kronor 412,156: 78
och för Turkiets del till	» 8,510: 28

Summa kronor 420,667: 06

Nu har överstyrelsen, med påpekande av sistberörda förhållande, i skrivelse till utrikesdepartementet den 7 innevarande mars framhållit, att, då på grund av de förskott, vilka till följd av Kungl. Maj:ts beslut rörande invalidtransporternas fullföljande från Röda Korsets sida av omhänderhavda medel lämnats Ryssland, överstyrelsen helt naturligt saknade nödiga belopp för ovannämnda fordringar's gäldande, och, enär det under nuvarande förhållanden icke kunde förväntas, att Ryssland — kanske ännu på flera år — komme att betala den fordran, Röda Korset å sin sida hade på ryska statskassan för invalidtransporterna, det syntes överstyrelsen med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke genom statens ingripande tillfälle borde beredas ovannämnda länder att omedelbart återfå de överblivna förskottsmedel, som enligt invalidtransporternas räkenskaper rätteligen tillkomme dem.

Till täckande av förutvarande österrikisk-ungerska regeringens samt turkiska regeringens ovannämnda fordringar å tillsammans 420,667: 06 kronor står för närvarande allenast ett belopp av 60,887: 24 kronor till förfogande, vadan för skuldens gäldande skulle krävas ytterligare 359,779: 82 kronor, vilket belopp nu skulle lämnas Röda Korset såsom räntefritt lån.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet vill tillstyrka, att staten, på sätt i propositionen föreslagits, lämnar sin medverkan för att förhjälpa överstyrelsen för svenska föreningen Röda Korset ur de tillfälliga svårigheter, som på grund av

det rådande förvirrade utrikespolitiska läget för överstyrelsen uppkommit vid den ekonomiska avvecklingen av den under världskriget efter bemyndigande av Kungl. Maj:t utövade, ur humanitär synpunkt mycket betydelsefulla verksamheten för utväxling av invalider och svårt sårade krigsfångar.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må på tilläggsstat för år 1921 bland utgifter för kapitalökning under rubriken »Låneunderstöd» till räntefritt lån åt överstyrelsen för svenska föreningen Röda Korset, avsett till gäldande av vissa föreningens i statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden den 18 mars 1921 omförmälda skulder, anvisa ett förslagsanslag, högst, å 359,780 kronor, att utgå av tillfälliga lånemedel.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om höjning av inkomsttiteln »Tillfällig upplåning» kommer utskottet att avgiva utlåtande i annat sammanhang.

Stockholm den 22 april 1921.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling, inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, C. J. G. Swartz, A. C. Lindblad, Ollas A. Ericsson, H. F. Lamm, J. Nilsson i Skottlandshus, H. M. Bäckström, J. L. Widell, O. U. B. Olsson, C. G. Ekman, O. Bergqvist och C. I. Asplund, samt
från andra kammaren: herrar A. Andersson i Råstock, A. Wiklund, J. Jönsson i Revinge, O. H:son Waldén, P. Nilsson i Bonarp, C. R. Jansson i Falun, S. Bengtsson i Norup, P. B. Nilsson i Landeryd, L. J. Carlsson-Frosterud, S. E. J. Lübeck, W. Bäckström och K. A. Westman.
